

Klasa: 003-08/21-04/0005

Ur. broj: 2181-198-02-01-21-0163

Akcijski plan za unapređenje kvalitete
poslijediplomskog sveučilišnog studija

TRANSLACIJSKA ISTRAŽIVANJA U BIOMEDICINI

Sveučilište u Splitu, Medicinski fakultet

za razdoblje 2018. – 2023.

Split, listopad 2021.

Datum i mjesto:

Split, 17 studenog 2021.

Odgovorna osoba i potpis:

prof. dr. sc. Ante Tonkić

Uvod

Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij TRIBE pokrenut je akademske godine 2010/2011. pri Medicinskom fakultetu u Splitu. Studij je uveo školoвање pristupnika za područja koja do tada nisu bila zastupljena na postojećim poslijediplomskim studijima na Sveučilištu. Studij TRIBE je tako postao prvi poslijediplomski studij Sveučilišta u Splitu koji osposobljava studente za znanstveno-istraživački rad u području Biomedicine i zdravstva i u polju Temeljnih medicinskih znanosti. Osnivanjem studija TRIBE stvorena je cjelina od tri poslijediplomska studija na Medicinskom fakultetu koji se nadopunjavaju i koji predstavljaju osnovu za promicanje interdisciplinarnosti.

Dodatni razlog zbog kojeg je osnovan studij TRIBE bilo je poboljšanje uspješnosti doktoriranja. Interna analiza uspjeha doktorskih studija provedena na Fakultetu 2011. godine utvrdila je da je samo 11% upisanih studenata koji su dovršili doktorski studij u razdoblju od 1999. do 2011. steklo doktorat znanosti. Stoga je studij zamišljen s ciljem poboljšanja kvalitete doktorskih disertacija i uspješnosti završetka studija, a uz uvažavanje suvremenih i inovativnih principa u organizaciji poslijediplomske edukacije. Inovativni pristup studija TRIBE temeljio se na tri poboljšanja: a) izboru pristupnika, b) pravilima studiranja i c) nastavnom programu. Iskustva povezana s ovim zahvatima u organizaciji studija TRIBE prikazali smo u znanstvenom radu *Improving completion rates of students in biomedical PhD programs: an interventional study* objavljenom 2017. u časopisu BMC Medical Education ¹.

Od osnivanja Studija fokusirani smo na osiguravanje uspjeha studenata i kontinuiranu podršku studentima, a sve s ciljem ispravljanja nedostataka koje smo uočavali u poslijediplomskom obrazovanju. Kandidatima i studentima smo kontinuirano uveli dodatne zahtjeve i kriterije mimo onih koje u svojim minimalnim kriterijima propisuje Fakultet. Osim toga, za studente studija TRIBE počeli smo primjenjivati pravila koja se koriste na preddiplomskoj nastavi, a po kojima se studenti ispisuju ako neki predmet ne polože u roku od dvije akademske godine, ili na 8 ispitnih rokova. To smo pravilo uveli kako bismo spriječili da studenti godinama budu u statusu studenta, a da pritom ne napreduju na doktoratu. Za brigu o napretku studenata ključno nam je bilo uvođenje ocjenjivanje izvješća o napretku. Na svakoj godini studija TRIBE studenti imaju dva izvješća o napretku. Studenti koji ne mogu demonstrirati zadovoljavajući napredak u svojim istraživanjima u okviru doktorske disertacije ne mogu položiti izvješća o napretku i postaju kandidati za ispis sa studija. Našu posvećenost kvaliteti i fokusiranju na studentima koji imaju veću vjerojatnost uspjeha pokazuje i činjenica da smo u zadnjih 11 akademskih godina svega triput upisali maksimalan broj studenata predviđen upisnom kvotom. Na studiju TRIBE vodimo se mišlju da je bolje upisati manji broj studenata nego upisivati studente za koje procijenimo da u tom trenutku nemaju obećavajući put do doktorata.

Studij je do sada bio uključen u dva reakreditacijska postupka. Tijekom akreditacije cjelokupnog rada Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu koja je provedena tijekom ožujka 2015. godine studij je prepoznat kao dobro organiziran pa je tako Povjerenstvo u svom izvješću od 18. svibnja 2015. navelo:

¹ Vidak M, Tokalić R, Marušić M, Puljak L, Sapunar D. *Improving completion rates of students in biomedical PhD programs: an interventional study*. BMC Med Educ. 2017 Aug 25;17(1):144.

publikacija na kojima se temelje disertacije svih poslijediplomskih studija Medicinskog fakulteta moguće postići jedino podizanjem minimalnih kriterija koji se od studenata očekuju. Donošenje novog Pravilnika o postupku stjecanja doktorata kojim bi se podigli kriteriji planirano je za 31. prosinca 2023. Hoće li se takav Pravilnik zaista i donijeti, to u ovom trenutku ne može garantirati voditeljstvo niti jednog studija jer odluke o usvajanju novih pravilnika ovise o Fakultetskom vijeću Medicinskog fakulteta u Splitu. Stav voditelja studija TRIBE je da se disertacije trebaju temeljiti na najmanje dva rada u kojima je pristupnik prvi autor.

Do trenutka dok Fakultet ne promijeni Pravilnik ili ako promjene Pravilnika ne budu zadirale u podizanje kvalitete doktorskih disertacija, Vijeće studija TRIBE odlučilo je internim odlukama vezanim samo za studij TRIBE utjecati na kvalitetu doktorata koji se provode na studiju TRIBE. Na sastanku Vijeća studija TRIBE (22. sastanak Vijeća studija od 4. siječnja 2018.) odlučili smo intervenirati u interna pravila studiranja na Studiju TRIBE sukladno kojima smo od toga datuma od studenata tražili da odmah pri upisu na studij planiraju provesti dva usko povezana istraživanja koja će biti sadržana u doktoratu i koja će moći biti osnova za objavu najmanje dva rada na kojima je kandidat prvi autor. Takvu odluku smo donijeli bez obzira što je to poprilično riskantan potez jer time unutar iste institucije uvodimo različite kriterije za stjecanje doktorata prema kojima bi studenti studija TRIBE imali bitno strože uvjete za stjecanje doktorata od preostalih doktorskih studija za koje bi i dalje vrijedili minimalni uvjeti propisani Pravilnikom. Tu promjenu smo na razini studija odlučili uvesti tek za studente koji će upisati studij TRIBE u akademskoj godini 2018./2019. kako ne bismo zadirali u uvjete pod kojima su prethodni studenti upisali studij.

Nadalje, nakon dugogodišnjeg iskustva na studiju TRIBE, uvidjeli smo kako za probir kandidata nije dovoljno s kandidatima i mentorima samo provoditi motivacijske razgovore. Naime, u razgovoru bi često planirana istraživanja dobro zvučala, ali kad bi kandidati i mentori trebali predati cjeloviti protokol (uvod i detaljne metode) za Prvo izvješće o napretku, često bi nailazili na probleme jer pojedini kandidati i mentori u opetovanim pokušajima nisu uspijevali pripremiti korektan protokol iz aspekta znanstvene metodologije. Stoga od akademske godine 2018./2019. za upis na TRIBE kandidati trebaju priložiti dva cjelovita protokola istraživanja na engleskom jeziku. Na taj način odmah prilikom prijave za upis na studij možemo procijeniti jesu li protokoli istraživanja obećavajući i bolje odabrati kandidate koji će imati veću vjerojatnost dovršetka poslijediplomskog dokorskog studija. Pritom valja naglasiti da su voditelji studija potencijalnim kandidatima za upis na TRIBE na raspolaganju tijekom cijele akademske godine za savjetovanje po pitanju odabira mentora i izrade kvalitetnog protokola istraživanja. Te se informacije nalaze objavljene na mrežnim stranicama studija TRIBE, i voditelji studija tijekom cijele godine primaju upite studenata koji su zainteresirani za prijavu na sljedeći natječaj.

Kao i do sada pomno ćemo analizirati scijentometrijske pokazatelje vezane s postotkom doktoriranja i objavom radova naših polaznika kako bi mogli procijeniti učinke tih odluka.

Od upisa prvih studenata po novim pravilima TRIBE-a prošle su tek tri akademske godine, tako da ćemo scijentometrijske pokazatelje u „novom razdoblju“ moći propisno analizirati nakon što prođe još nekoliko godina. Od studenata koji su upisali TRIBE po novim pravilima, do 21.

1.3. Udvostručavanje nastavnih sadržaja

Primjedba se odnosi na nepotrebno udvostručavanje nastavnih sadržaja na poslijediplomskim studijima Fakulteta. Naime, trenutno na Fakultetu postoje tri poslijediplomska doktorska studija i na svakom od njih se sluša određeni broj istih predmeta.

Odgovor: Navedeni problem nije nov, on je bio razlog zbog kojeg je 2010. godine osnovana Doktorska škola. Pravilnik o poslijediplomskoj nastavi iz tog doba definirao je kategoriju zajedničkih obveznih predmeta koji su trebali objediniti sadržaje koji se ponavljaju na doktorskim studijima Fakulteta. Nažalost, taj Pravilnik je promijenjen i iz nove inačice Pravilnika izbačena je kategorija zajedničkih obveznih predmeta. Ponovno uvođenje zajedničkih predmeta može se riješiti isključivo novim Pravilnikom koji predlaže Uprava i čije je donošenje u ingerenciji Fakultetskog vijeća.

Ranije rasprave u kojima nije usvojena ideja o objedinjavanju obveznih predmeta opravdavana je sljedećim argumentima:

- tri poslijediplomska doktorska studija imaju drugačije tematsko usmjerenje pa su ih voditelji studija htjeli organizirati na način za koji su oni smatrali da je najbolje,
- sva tri doktorska studija ne organiziraju natječaj za upis svake godine niti održavaju nastavu u isto vrijeme unutar kalendarske godine pa bi se isti sadržaji potencijalno trebali ponavljati više puta u istoj akademskoj godini, čime opet nije moguće realizirati ideju da se svi obvezni predmeti održavaju u isto vrijeme za sve studente.
- tri doktorska studija upisuju godišnje najviše 20 (EBM, BN) ili 15 studenata (TRIBE), i trenutni ustroj studija, u kojem svaki studij organizira nastavu zasebno, omogućuje idealan rad za studente u vrlo malim grupama, u kojima je kvaliteta nastave iznimno visoka i nastavnici se mogu posvetiti bolje studentima. Održavanje iste nastave za 15 ili 55 studenata, u situaciji gdje se očekuje mnogo praktičnog rada na nastavi, negativno bi se odrazilo na kvalitetu nastave.

1.4. Studij počiva na nekoliko ljudi

Primjedba se odnosi na činjenicu da organizacija studija ovisi o nekoliko ključnih ljudi koji pored brige o studiju vode brigu o polaznicima, što ozbiljno povećava njihovo radno opterećenje i ugrožava održivost studija.

Odgovor: Recenzenti su bili u pravu kad su ocijenili da se Studij oslanja na nekoliko ključnih pojedinaca. To ne smatramo propustom već prednošću studija TRIBE. Povjerenstvo je u pravu kad smatra da ti pojedinci ne mogu biti mentori velikom broju polaznika. Ovaj problem može riješiti samo povećanje broja zainteresiranih mentora. Aktivnosti na tom planu su najavljene od strane Uprave fakulteta i trebale bi uključivati poticajne mjere za buduće mentore. Naime, trenutno ne postoje nikakvi poticaji za mentore doktorskih disertacija u tijeku, ili nagrade za mentore koji su mentorirali dovršene doktorate (niti financijski poticaj, niti smanjenje nastavne norme, niti ikakav drugi opipljivi oblik poticaja). Pravu prirodu eventualnih novih mjera moći ćemo znati tek nakon donošenja Pravilnika.

Do donošenja poticajnih mjera ili ako novi Pravilnik ne bude uveo nikakve mehanizme nagrađivanja mentora plan Vijeća studija TRIBE je u užu krugu ljudi koji vode studij uključiti još nastavnika. Temeljni izvor kandidata koji će sudjelovati u radu Studija je Katedra za istraživanja

2. Preporuke koje proizlaze iz ocjena kvalitete

2.1. Resursi: Nastavnički, mentorski i istraživački kapaciteti i infrastruktura

2.1.1. Podkriterij 1.2. Iako je navedeni podkriterij ocijenjen oznakom visoke razine kvalitete akreditacijsko Povjerenstvo u dijelu komentara spominje problem da najveći udio rada obavlja nekolicina ključnih nastavnika na studiju [N4, PK3].

Odgovor: Odgovor na primjedbu već je naveden u poglavlju 1.4.

2.2. Interni sustav osiguravanja kvalitete

2.2.1. Podkriterij 2.4. U jednom dijelu navedenog podkriterija povjerenstvo smatra da je važno da se studij uspoređuje s drugim studijima unutar EU [PK5].

Odgovor: U cilju trajnog praćenja standarda doktorske edukacije studij TRIBE će svake godine sudjelovati na jednoj konferenciji posvećenoj doktorskoj edukaciji. Glavni cilj koji želimo ostvariti sudjelovanjem na takvim konferencijama je stvaranje mreže poslijediplomskih studija s ciljem poboljšavanja standarda doktorske edukacije. Mjerljivi ishodi takvih suradnji biti će publikacije o doktorskoj edukaciji. Trenutno u suradnji s Prof. Hansom Lundom iz Norveške (Centre for Evidence-based Practice / Western Norway University of Applied Sciences) planiramo istraživanje koje je nastavak našeg rada "[Acceptance of a systematic review as a thesis: survey of biomedical doctoral programs in Europe](#)" objavljenog u časopisu BMC Medical Education,² u kojem smo analizirali prihvaćanje sustavnih pregleda na doktorskim studijima. Takav rad je izravno na liniji prijedloga reakreditacijskog povjerenstva jer uspoređuje doktorske programe u Europi.

Kvantitativno uspoređivanje s drugim studijima unutar EU nije moguće jer ne postoje javno dostupni podaci o uspješnosti doktoriranja na ekvivalentnim studijima unutar EU. Međutim, postoje određeni podaci o uspješnosti doktoriranja u SAD-u. Prema opsežnom istraživanju o stopi uspješnosti doktoriranja koju je objavila američka organizacija The Council of Graduate School 2008. godine, samo 56,6% osoba koje upišu poslijediplomski doktorski studij u SAD-u uspiju doktorirati. Trenutni uspjeh doktoriranja na studiju TRIBE veći je od toga. Ako ne računamo studente koji još pohađaju nastavu iz zadnje tri akademske godine (jer poslijediplomski studij traje tri godine), na TRIBE je upisano 107 studenata, a do datuma slanja akcijskog plana doktoriralo ih je 63. Ispisano je 15 studenata. Dakle, postotak doktoriranja među svim tim studentima je 57%, a među onima koji se u međuvremenu nisu ispisali je 65%. Želimo naglasiti kako je ispisano čak 15 studenata (čak 14% od upisanih) sa studija TRIBE, uglavnom zbog toga jer nisu imali zadovoljavajući napredak u svojim doktorskim istraživanjima. Svim tim studentima je rečeno da mogu zatražiti ponovni upis na studij ako se njihove životne okolnosti promijene i ako će moći demonstrirati da mogu nastaviti provedbu svojih istraživanja u okviru doktorata. Do zaključenja ovog dokumenta, nikad nismo primili formalni zahtjev za (ponovni) upis niti jedne od tih osoba.

² Puljak L, Sapunar D. Acceptance of a systematic review as a thesis: survey of biomedical doctoral programs in Europe. *Syst Rev.* 2017 Dec 12;6(1):253.

Plan aktivnosti u skladu s postavljenim ciljevima te preporukama stručnog povjerenstva i Akreditacijskog savjeta

Oznaka*	Preporuke	Aktivnosti	Rok provedbe	Indikator provedbe	Izvršće o realizaciji	Odgovorna osoba ili tijela
1. Resursi: Nastavnički, mentorski i istraživački kapaciteti i infrastruktura						
1.2.	Problem malenog broja i opterećenosti ključnih nastavnika angažiranih na doktorskom studiju,	Angažman dodatnih kvalitetnih nastavnika	Odmah po dobivanju primjedbi akreditacijskog povjerenstva	Angažman uključenih nastavnika		Voditelji studija
2. Interni sustav osiguravanja kvalitete						
2.4.	Povjerenstvo smatra da je važno da se studij uspoređuje s drugim studijima unutar EU	- Sudjelovanje na međunarodnim konferencijama posvećenih edukaciji. - Objavljivanje znanstvenih radova o poslijediplomskoj edukaciji.	Odmah po dobivanju primjedbi akreditacijskog povjerenstva	Sudjelovanje na konferencijama, kongresna priopćenja i znanstveni radovi. 2.2.2. Primjedbe navedene u podkriterijima 2.6. i 2.7. odnose se na nejasan način imenovanja Povjerenstva za obranu disertacija.		Voditelji studija
2.6. i 2.7.	Nejasan način imenovanja Povjerenstva za obranu disertacija.	- Promjena Pravilnika o poslijediplomskoj edukaciji i Poslovnika o radu povjerenstva za doktorate	- Po donošenju novog Pravilnika i poslovnika	- Promijenjeni Pravilnik i poslovnik		Uprava
3. Potpora doktorandima i napredovanje tijekom studija						
	Nema primjedbi					

4.7..	Povjerenstvo problematizira praksu da Povjerenstvo za doktorate definira individualizirani program	- Promjena Pravilnika o poslijediplomskoj edukaciji i Poslovnika o radu povjerenstva za doktorate	- Po donošenju novog Pravilnika i poslovnika	- Promijenjeni Pravilnik i poslovnik		Uprava
-------	--	---	--	--------------------------------------	--	--------

* ovisno o podkriteriju unutar kojeg je sadržana preporuka stručnog povjerenstva